

У.бр.147/2021

15/05/2024

Уставен суд на
Република Северна Македонија
У.бр.147/2021
Скопје, 15.05.2024 година

Уставниот суд на Република Северна Македонија, во состав Добрила Кацарска, претседател на Судот и судиите Насер Ајдари, м-р Татјана Васиќ-Бозациева, д-р Јадранка Дабовиќ-Анастасовска, Елизабета Дуковска, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски, д-р Ана Павловска-Данева и м-р Фатмир Скендер, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Северна Македонија, членовите 70 и 79 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.202/2019, 256/2020 и 65/2021), на седницата одржана на 15 мај 2024 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВААТ Одлуката за критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување, број 17-234/3 од 19.02.2021 година и Јавниот повик за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување за период 2021-2025 година, број 17-271/1 од 19.02.2021 година, донесени од Комисијата за стручни стоматолошки прашања на Стоматолошката комора на Македонија.
2. СЕ СТАВА ВОН сила Решението за запирање на извршувањето на поединечните акти и дејствија што се преземени врз основа на Одлуката и Јавниот повик, означени во точката 1 од оваа одлука.
3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Образложение

I

Уставниот суд на Република Северна Македонија, по повод иницијативата поднесена од Здружението на приватни стоматолошки установи и приватни доктори по дентална медицина, од Кавадарци, со Решението У.бр.147/2021 од 21 февруари 2024 година, поведе постапка за оценување на законитоста на актите означени во точката 1 од оваа одлука.

II

На седницата Судот утврди дека Комисијата за стручни стоматолошки прашања како тело на Стоматолошката комора на Македонија, на седница одржана на 19.02.2021 година, донела Одлука за критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување, број 17-234/3.

Во член 1 од Одлуката е утврдено дека изборот на спроведувачи на континуирано стручно усовршување за период 2021-2025 година ќе се врши со објава на јавен повик за изборот кој ќе се објави, по истекот на 8 дена од денот на објавата на оваа одлука на веб- страницата на Комората.

Во член 2 од Одлуката е наведено дека барателите за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување треба да ги исполнуваат критериумите од член 24 од Правилникот.

Во член 3 од Одлуката е утврдено дека дополнителен критериум – посебен услов кој треба да го исполнат барателите, за донесување на решение за спроведувач на континуирано стручно усовршување е во последните 3 години континуирано да имаат организирано најмалку 3 стручни настани што не се пониско бодирани од стручен настан – симпозиум со домашно учество.

Во член 4 од Одлуката е наведено дека статутарно формирано стручно тело за континуирано спроведување на стручно усовршување, треба да е составено од 7 (седум) активни членови на Комората (согласно член 15 став 1 од Статутот на Комората), кои не се пензионери, од кои минимум 5 членови се доктори на науки од областа. Секој од членовите на стручното тело може да биде член на стручно тело на максимум две друштва или здруженија.

Во член 5 од Одлуката е утврдено дека таа стапува на сила од денот на нејзиното донесување.

Исто така, Комисијата за стручни стоматолошки прашања како тело на Стоматолошката комора на Македонија, со акт бр.17-271/1 од 19.02.2021 година распишала Јавен повик за избор на спроведувачите на континуирано стручно усовршување за период 2021-2025 година.

Во јавниот повик Комисијата навела дека се однесува за избор на спроведувачи на континуираното стручно усовршување од предметната материја, општите и посебните услови за барателите и дека јавниот повик се објавува на веб-страницата на Комората.

Имено, Комисијата во јавниот повик навела дека истиот се објавува согласно со Правилникот и Одлуката, право на учество на јавниот повик за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување имаат стоматолошките друштва и здруженија кои ги исполнуваат општите и посебните услови од овој јавен повик.

Како општи услови се наведени: да се регистрирани како правно лице во Централниот регистар, да достават статут, да имаат активна и неблокирана трансакциона сметка, стоматолошките друштва да имаат најмалку 50 члена, а стоматолошките здруженија најмалку 20 члена кои истовремено се членови и на Комората и да имаат статутарно формирано стручно тело за спроведување на континуираното стручно усовршување.

Како посебни услови во јавниот повик се наведени: во последните 3 години континуирано да имаат организирано најмалку 3 стручни настани што не се пониско бодирани од стручен настан-симпозиум со домашно учество, да достават барање за донесување решение за спроведување на континуирано стручно усовршување, потпишано од одговорно лице со комплетна документација наведена во точка 3 од јавниот повик и барањето да се достави најдоцна до 30 март 2021 година до Стоматолошката комора, а како докази кон барањето да достават тековна сметка не постара од 1 месец, важечки статут доставен до Централниот регистар, потврда за активна сметка од Централниот регистар или од банка, доказ дека организирале најмалку 3 стручни настани во последните 3 години, изјава за формирано статутарно стручно тело од одговорното лице на барателот со прилог доказ дека членовите на стручното тело се активни членови на Комората, не се пензионери, најмалку 5 члена се доктори на науки од областа, изјава од членовите на стручното тело дека не се членови на стручно тело на повеќе од две друштва или здруженија, список на членови на друштвото/здружението, со име и презиме и број на лиценца за работа, изјава заверена на нотар од одговорното лице на барателот, дека списокот на членовите на друштвото/здружението, со име, презиме и број на лиценца за работа соодветствува со вистинското членство, изјава заверена на нотар од одговорното лице на барателот со која гарантира за точноста на податоците наведени во барањето и вистинитоста на доказите и прилозите кон барањето.

Комисијата за стручни стоматолошки прашања на Комората врши избор на спроведувачите на облиците на континуирано стручно усовршување во период од 15 дена од денот на доставување на барањето. Доколку Комисијата утврди дека документацијата не е целосна, ќе побара барателот да ја дополни во рок од 10 дена од датумот на прием на известувањето, а доколку барателот не постапи по известувањето, поднесеното барање нема да биде предмет на разгледување.

Комисијата за стручни стоматолошки прашања за изборот на спроведувачи на облиците на континуирано стручно усовршување донесува одлука за избор на спроведувачи и соодветно решение за друштва и здруженија кои ги исполнуваат критериумите за спроведувачи. Изборот на спроведувачи на континуирано стручно усовршување се врши за период од 4 години.

Со избраните спроведувачи како организатори на облиците на континуирано стручно усовршување, Комората склучува договор за уредување на меѓусебните права и обврски. Во договорот особено се наведени обврските на организаторот на облиците

на континуирано стручно усовршување, правото на комората да го контролира спроведувањето и последиците од неправилно спроведување на облиците на континуирано стручно усовршување.

Јавниот повик ќе се објави на веб-страницата на Комората.

Јавниот повик е распишан од Комисијата за стручни стоматолошки прашања и е потпишан од претседателот на Комисијата. Јавниот повик е со број 17-271/1 од 19.02.2021 година и е распишан на истиот датум кога е донесена оспорената одлука погоре наведена.

III

Согласно со член 110 алинеи 1 и 2 од Уставот, Уставниот суд на Република Северна Македонија одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со закон.

Според член 39 од Уставот, на секој граѓанин му се гарантира правото на здравствена заштита. Граѓанинот има право и должност да го чува и унапредува сопственото здравје и здравјето на другите.

Со член 51 од Уставот е утврдено дека во Република Северна Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/2012, 145/2012, 87/2013, 164/2013, 39/2014, 43/2014, 188/2014, 10/2015, 61/2015, 154/2015, 192/2015, 17/2016, 37/2016, 20/2019 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/2019, 153/2019, 180/2019, 275/2019, 77/2021, 122/2021, 178/2021, 150/2022, 236/2022, 199/2023 и 236/2023), во член 1 определил дека предмет на уредување на овој закон се прашањата кои се однесуваат на системот и организацијата на здравствената заштита и вршењето на здравствената дејност, загарантираните права и утврдените потреби и интереси на државата во обезбедувањето на здравствената заштита, здравствените установи, вработувањето, правата и должностите, одговорноста, евалуацијата, престанокот на вработувањето, заштитата и одлучувањето за правата и обврските на здравствените работници и здравствените соработници, квалитетот и сигурноста во здравствената дејност, коморите и стручните здруженија, рекламирањето и огласувањето на здравствената дејност, вршењето на здравствената дејност во вонредни услови и надзорот над вршењето на здравствената дејност.

Согласно со одредбите од овој закон, здравствената дејност е дејност од јавен интерес, а здравствените работници со високо образование од областа на медицината, стоматологијата и фармацијата (здравствени работници со високо образование) можат самостојно да вршат здравствени услуги со завршување на пробната работа,

положување на стручниот испит и добивање лиценца за работа, како и здравствените соработници со средно, вишо и високо стручно образование по завршување на пробната работа и положување на стручниот испит, видно од член 115.

Согласно со член 123 ставови 1 и 2 од овој закон, издавањето, обновувањето, продолжувањето и одземањето лиценца за работа на здравствените работници со високо образование го вршат Лекарската, Стоматолошката, односно Фармацевтската комора заради утврдување на стручната оспособеност на здравствените работници за самостојна работа, а лиценцата за работа се издава за период од седум години.

Согласно со член 129 став 1 од овој закон, на здравствен работник со високо образование може да му се обнови лиценцата за работа ако во периодот на важноста на лиценцата со континуирано стручно усовршување, преку следење на новините во медицината, стоматологијата, односно фармацијата и унапредување на сопственото знаење се стекнал со соодветен број бодови и најмалку 60% од времето на важноста на лиценцата за работа работел во дејноста за која стекнал лиценца за работа.

Облиците на континуирано стручно усовршување, критериумите за распоредување на облиците, критериумите за избор на спроведувачите на облиците на континуирано стручно усовршување и бодовите од ставот (1) на овој член ги утврдува Лекарската, Стоматолошката, односно Фармацевтската комора со општ акт на кој согласност дава министерот за здравство (став 4).

Со овој закон, во член 127 став 1 е уредено и дека програмата за дополнителна обука и проверка на стручните знаења и способности на здравствените работници со високо образование, составот на испитната комисија и начинот на спроведувањето на проверката ги утврдува Лекарската, Стоматолошката, односно Фармацевтската комора со акт на кој министерот за здравство дава согласност. Согласно со став 2, проверката од ставот (1) на овој член ја вршат Лекарската, Стоматолошката, односно Фармацевтската комора.

Значи, законодавецот со Законот за здравствена заштита ги уредил односите од предметната материја, но неговата интенција со Законот е преку давање на јавно овластување на Стоматолошката комора во врска со дејноста од областа на стоматологијата, таа да донесува програми и општи акти на кои министерот за здравство е надлежен да ги одобри со давање согласност или да не ги одобри според проценката на тие општи акти, во кои Стоматолошката комора ќе ја уредува комплексната материја од областа на стоматологијата за прашањата согласно со закон и во домен на лиценците за вршење на дејноста. Оттука, Стоматолошката комора има законски основ за вршење на законски определените јавни овластувања.

Оттука, согласно со член 129 од Законот за здравствената заштита, Собранието на Стоматолошката комора на Македонија го донела Правилникот за облиците на континуирано стручно усовршување, критериумите за распоредување на облиците,

критериумите за избор на спроведувачите на облиците на континуирано стручно усовршување и бодовите на континуирано стручно усовршување за обновување на лиценцата за работа за здравствените работници со високо образование од областа на стоматологијата. Собранието е орган на Стоматолошката комора кој донесува акти што произлегуваат од Законот за здравствената заштита, согласно со член 21 точка 21 од Статутот на Стоматолошката комора на Македонија.

Министерот за здравство со акти од 28.04.2017 година и 26.08.2020 година дал согласност за Правилникот и неговите измени и дополнувања.

Со одредбите од Законот за здравствена заштита, се уредени статусот, организацијата и надлежностите на Стоматолошката комора, која е правно лице што се запишува во Централниот регистар на Република Северна Македонија, има собрание, статут, извршен одбор, надзорен одбор и претседател на комората. Таа издава, обновува, продолжува и одзема лиценца за работа, води регистар на лиценци и врши стручен надзор над работата на здравствените установи и здравствените работници и двапати годишно доставува извештај за работите за издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценците за работа до Министерството за здравство. Општите акти согласно со закон, ги донесува со согласност на министерот за здравство, а надзор над работата на комората во вршењето на јавното овластување го врши Министерството за здравство и Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Со член 266 од овој закон е уредено, меѓу другото, дека здравствените работници од одделни специјалности можат да се здружуваат во стручни здруженија во состав и на Македонското стоматолошко друштво и други друштва, заради следење на достигнувањата во одделни гранки на стоматологијата.

Според ставот 2 од овој член од Законот, Македонското лекарско друштво, Македонското стоматолошко друштво, Македонското фармацевтско друштво и други лекарски, стоматолошки и фармацевтски друштва, преку стручните здруженија и преку други стручни здруженија организираат различни форми на стручно усовршување на здравствените работници, учествуваат во изработување стручни упатства за работа по одделни специјалности и предлагаат мерки за унапредување на стручната работа на здравствените работници.

Од погоре изнесеното, произлегува дека:

- Стоматолошката комора на Македонија има со закон утврдени јавни овластувања, посебно во доменот на вршење на работите на издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценците за работа.
- Донесува програми за дополнителна обука и проверка на стручни знаења и способности на здравствените работници со високо образование.
- Донесува општи акти согласно со закон, на кои министерот за здравство дава согласност и на таа основа од член 129 од Законот е донесен и оспорениот правилник.

– Член 129 од Законот е основ за донесување на Правилникот по согласност од министерот за здравство, во кој се уредени и критериумите за избор на спроведувачите на континуирано стручно усовршување и бодови, како што е пропишано со одредбите од овој член од Законот.

Континуираното стручно усовршување кое е критериум и услов за лиценца за работа на здравствениот работник со високо образование, не е спорно за подносителите на иницијативата, туку како спорни ги наведуваат правата на субјектите кои можат истото да го спроведуваат, односно според иницијативата, исклучиво стручните здруженија би требало да се единствени спроведувачи. Меѓутоа, одредбите од Законот за здравствена заштита не пропишуваат исклучива надлежност на стручните здруженија да бидат спроведувачи на континуирано стручно усовршување, а член 266 од Законот не се занимава со прашањето на континуирано стручно усовршување, поради што Стоматолошката комора со одредбите од Правилникот, уредува прашања за кои Комората има јавно овластување дадено со закон, а тоа е прашањето за континуирано стручно усовршување. Наспроти ова, Законот за здравствена заштита со член 266 дозволил широки рамки на организирање различни форми на стручно усовршување на здравствените работници кои можат да се здружуваат во Македонското стоматолошко друштво и други стоматолошки друштва, што е општо во сферата на унапредување на стручната работа.

Законот за здруженија и фондации („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/2010, 135/2011, 55/2016 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 238/22) во член 1 ги уредува начинот, условите и постапката за основање, регистрација и престанок на здруженијата, фондациите, сојузите, организационите облици на странските организации во Република Македонија, имотот со кој располагаат, надзорот, статусните промени и статусот на организациите од јавен интерес.

Од одредбите на овој закон произлегува дека правото на слободно здружување се остварува преку здружување во здруженија, фондации, сојузи и организациони облици на странски организации (во натамошниот текст: организации) за остварување на нивните цели, дејности и заштита на правата, интересите и уверувањата во согласност со Уставот и закон, согласно член 4 став 1; две или повеќе организации можат да се здружуваат во сојуз или друга форма на здружување која може да стекне својство на правно лице со регистрација во согласност со овој закон и со здружувањето организациите не го губат својството на правно лице, согласно член 5; Здружението води регистар на членови и евиденција на членовите на органите, здруженијата ја гарантираат анонимноста на личните податоци на членовите кои тоа го побарале и податоците се заштитени во согласност со прописите за заштита на личните податоци и класифицирани информации, видно од член 20 од Законот за здруженија и фондации.

Со Законот за здруженија и фондации, како *lex generalis*, општо се уредува предметната материја за здруженија и фондации во правниот поредок на Републиката, на чија основа со посебните закони се пропишуваат посебните организирани облици за здружувања во врска со предметот на уредување на тие закони со спецификите на вршењето на работите, како и надлежностите дадени со јавни овластувања.

Оттука, Стоматолошката комора на Македонија согласно со Законот за здравствената заштита и Законот за здруженија и фондации, со одредбите од Правилникот, ги регулира облиците на континуирано стручно усовршување за да можат да го спроведуваат истото не само стручни здруженија (два облици на стручна едукација) туку и стручни стоматолошки друштва (најмалку два облици на стручна едукација) и акредитирани високообразовни институции (стоматолошки факултети) еден облик на стручно усовршување. Во таа постапка е уредено дека Комисијата на Комората, формирана за стручни стоматолошки прашања, на годишно ниво врши акредитација на два облици на континуирано стручно усовршување за стручните стоматолошки здруженија и два облици на континуирано стручно усовршување за стручните стоматолошки друштва и еден облик за акредитирани стоматолошки факултети, за кои прашањето за акредитација е веќе исполнето со фактот што стоматолошкиот факултет поседува акредитација при основањето. Притоа, изборот за спроведувачи на облиците на континуирано стручно усовршување се врши според критериуми, меѓу кои и стоматолошките друштва да имаат најмалку 50 члена кои истовремено се и членови на Комората, а стоматолошките здруженија најмалку 20 члена кои истовремено се и членови на Комората, како и тие да имаат статутарно формирано свое стручно тело за континуирано спроведување на стручното усовршување, согласно со одредбите од Статутот на Комората.

Континуираното стручно усовршување е предмет на уредување со Правилникот, па оттука Стоматолошката комора уредила прашања од оваа содржина во Правилникот, односно со Правилникот допуштила секоја година да акредитира спроведувачи. Притоа битно е и што со критериумот за бројноста на членови во стручните здруженија и стручните друштва кои се и членови на Комората според одредбите од Правилникот не се однесуваат исклучиво на основачи на овие организации, согласно со Законот за здруженија и фондации туку на членови (во кои припаѓаат и основачите), при што Комората го поставува условот дека ако некое здружение или друштво сака да спроведува облик на континуирано стручно усовршување кој ќе се вреднува со бодови согласно со Правилникот, мора да има членови на Комората, што ја следи интенцијата на законодавецот дека Стоматолошката комора ги врши работите од доменот на јавно овластување во врска со лиценците за работа кои се поврзани со континуираното стручно усовршување.

Комисијата за стручни стоматолошки прашања на Стоматолошката комора на Македонија, врз основа на одредби од нејзиниот Деловник за работа, на седница

одржана на 19.02.2021 година ја донела Одлуката за критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување, која е оспорена со иницијативата, од причини дека е акт на тело на Комората, а не од орган, односно од Собранието на Комората и дека утврдува критериуми, а не е надлежност на Комисијата да креира услови и критериуми за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување, паралелно на Правилникот. Од овој аспект, Судот оцени дека наводите во иницијативата се основани.

Со оглед на фактот што оспорената одлука се однесува општо на неопределен круг на лица, таа по својата суштина е општ акт, кој притоа е донесен од Комисијата за стручни стоматолошки прашања, како тело на Комората, врз основа на деловнички одредби за работа на Комисијата. Оттука, факт е дека општиот акт Одлуката, не е акт на Комората односно од нејзиниот орган – Собранието, и не се заснова на основа на одредби од закон или од предметниот правилник. Со Одлуката, Комисијата сама презела надлежност за која нема правен основ да регулира критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување, за што всушност Комората, на ниво на Собрание на Комората има надлежност да ги уредува овие прашања и за таа цел донесува правилник по претходна согласност од министерот за здравство. При анализата на оспорената одлука, која има наслов „Одлука за критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување“, произлегува, меѓу другото, дека ова тело како доносител на Одлуката, со одредбите утврдува правила и одредени дополнителни критериуми при што утврдува јавен повик за избор на спроведувачи, рок за пријавување, период на траење на спроведувачките работи 2021-2025 година, потоа покрај критериумите од Правилникот се предвидува и исполнување на дополнителен критериум – посебен услов кој треба да го исполнат барателите за донесување решение за спроведување на континуирано стручно усовршување, а тоа е во последните три години континуирано да имаат организирано најмалку три стручни настани што не се пониско бодирани од стручен настан – симпозиум со домашно учество, како и критериумот дека треба да имаат статутарно формирано стручно тело за континуирано стручно усовршување, кое треба да биде составено од седум активни членови на Комората (активноста ја поврзува со член 15 став 1 од Статутот на Комората) кои не се пензионери, од кои минимум пет члена се доктори на науки од областа, а секој од членовите на стручното тело може да биде член на стручно тело на максимум две друштва или здруженија.

Член 15 став 1 од Статутот на Комората уредува начини на кои престанува членството во Комората – трајно одземање на лиценцата согласно со закон, времено одземање на лиценцата за време на траење на оваа мерка согласно со Законот, барање за престанување на членството, неоправдано неплаќање на членарина повеќе од 12 месеци и смрт на членот на Комората. Со член 11 од Статутот е утврдено дека членувањето во Комората е право и задолжителна обврска на сите доктори по стоматологија кои имаат важечка лиценца за вршење стоматолошка дејност или вршат

едукативно-образовна, научна работа од областа на стоматологијата на територија на Република Македонија, а согласно со важечките законски и подзаконски прописи, од областа на здравствената заштита и овој статут. Со член 12 е уредено дека членството во Комората може да биде и доброволно и почесно. Оттука, неспорно е дека членството е прашање кое се утврдува од самата Комора.

Со оглед на тоа дека без правен основ со оспорената одлука на предметната комисија, ова тело презело надлежност да уредува прашања за критериуми при избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување и донело општ акт надвор од Собранието на Комората за прашања за кои Комората е надлежна, при што паралелно со Правилникот на Собранието на Комората, оваа комисија уредувала критериуми и услови за прашања за кои Комората може само со Правилникот да ги уредува, произлегува дека оспорената одлука е спротивна на Законот за здравствена заштита и може да се постави прашањето за нејзината согласност со закон.

Воедно, оспорениот јавен повик за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување за период 2021-2025 година, е донесен од Комисијата за стручни стоматолошки прашања, кој јавен повик произлегува непосредно од оспорената одлука на оваа комисија, и се заснова на Одлуката за која од уставно-правната анализа се постави сомнеж за нејзината согласност со закон, и од тие причини и за оспорениот јавен повик кој е општ акт насочен кон неопределен број на субјекти со кој се поставуваат услови и критериуми согласно со оспорената одлука, може да се изрази сомнеж за согласност со Законот за здравствена заштита, кој наспроти ова утврдил законско исклучиво право на Стоматолошката комора со општ акт донесен по претходна согласност од министерот за здравство, да ги уредува критериумите за избор на спроведувачи на континуирано стручно усовршување. Имено, оспорениот јавен повик и оспорената одлука се во суштина два општи акти на Комисијата, со кои таа регулира права, обврски и односи на субјектите во правото за кои не е надлежна и нема јавно овластување согласно со закон за нивно донесување со кои ја регулира предметната материја.

При донесување на ваквата одлука, важно е да се анализира причинско-последичната врска меѓу членовите 70 и 73 од Деловникот на Уставниот суд. Ако со член 70 од Деловникот се уредува дека „Уставниот суд донесува одлука кога одлучува за суштината на работата и тоа: за поништување или укинување на закон и друг пропис, програма и статут на политичка партија или друг општ акт“, член 73 од Деловникот ги дава критериумите, односно околностите кои судот треба да ги има во предвид при определбата за конечната одлука, според кој „При одлучувањето дали законот, прописот или општиот акт ќе го поништи или ќе го укине, Уставниот суд ќе ги земе во предвид сите околности што се од значење за заштитата на уставноста и законитоста, а особено тежината на повредата и нејзината природа и значење за остварување на

слободите и правата на граѓаните или за односите што се воспоставени врз основа на тие акти, правната сигурност и други околности од значење за одлучувањето”.

Во конкретниот случај, имајќи ги предвид околностите дека Уставниот суд подолг период работеше во неполн состав и не беше во можност да донесе одлука со мнозинство гласови за предметната иницијатива, а притоа имајќи го предвид владеењето на правото како темелна вредност на уставниот поредок, а во рамките на таа вредност особено правната сигурност на граѓаните, Судот одлучи да ги укине, а не да ги поништи оспорените акти.

IV

Врз основа на наведеното, Судот, со мнозинство гласови, одлучи како во диспозитивот на оваа одлука.

V

Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ПРЕТСЕДАТЕЛ

на Уставниот суд на Република Северна Македонија,
Добрила Кацарска

* * *

Gjykata Kushtetuese e
Republikës së Maqedonisë së Veriut
U.nr.147/2021
Shkup,15.05.2024

Gjykata Kushtetue e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në përbërje të Dobrilla Kacarska, kryetare e Gjykatës dhe gjykatësve Naser Ajdari, mr. Tatjana Vasiq-Bozaxhieva, dr. Jadranka Daboviq– Anastasovska, Eliazabeta Dukovska, dr. Osman Kadriu, dr. Darko Kostadinovski, dr. Ana Pavlovska-Daneva dhe mr. Fatmir Skender, në bazë të neneve 110 dhe 112 të Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut, neneve 70 dhe 79 të Rregullores së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr.70/1992 dhe “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr.202/2019, 256/2020 dhe 65/2021), në seancën e mbajtur më 15 maj 2024, miratoi

V E N D I M

1. NDËRPRITET Vendimi për kriteret e përzgjedhjes së zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale, numër 17-234/3, të datës 19.02.2021 dhe Thirrja publike për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale për periudhën 2021-2025, numër 17-271/1 të datës 19.02.2021, miratuar nga Komisioni për Çështje Profesionale Stomatologjike të Odës Stomatologjike të Maqedonisë.
2. SHFUQIZOHET Vendimi për ndalimin e realizimit të akteve individuale dhe veprimeve të kryera në bazë të Vendimit dhe Thirrjes publike, të përcaktuara në pikën 1 të këtij vendimi.
3. Ky vendim do të publikohet në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

Arsyetim

I

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Maqedonisë së Veriut, me rastin e iniciativës së dërguar nga Shoqata e institucioneve private stomatologjike dhe mjekëve privatë të mjekësisë dentare, nga Kavadari, me Aktvendimin U. nr.147/2021 nga 21 shkurti i vitit 2024, inicoi procedurë për vlerësimin e ligjshmërisë së akteve të përcaktuara në pikën 1 të këtij vendimi.

II

Në seancë, Gjykata konstatoi se Komisioni për çështje profesionale stomatologjike si organ i Odës Stomatologjike të Maqedonisë, në mbledhjen e mbajtur më 19.02.2021, ka miratuar Vendim për kriteret gjatë përzgjedhjes së zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale, numër 17-234/3.

Në nenin 1 të Vendimit, përcaktohet se përzgjedhja e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale për periudhën 2021-2025 do të bëhet me publikimin e thirrjes publike për përzgjedhje, e cila do të publikohet pas skadimit të 8 ditëve nga dita e publikimit të këtij vendimi në ueb-faqen e Odës.

Në nenin 2 të Vendimit thuhet se aplikantët për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale duhet të plotësojnë kriteret e nenit 24 të Rregullores.

Në nenin 3 të Vendimit, përcaktohet se kriter shtesë – kusht i veçantë që duhet ta plotësojnë aplikantët, për të marrë vendim për zbatues të përsosjes së vazhdueshme profesionale, është që në 3 vitet e fundit të jenë organizuar në vazhdimësi në të paktën 3 ngjarje profesionale që nuk kanë pikë më të ulët se veprimtaria profesionale – simpozium me pjesëmarrje vendase.

Në nenin 4 të Vendimit thuhet se trupi profesional i formuar statutor për zbatimin e vazhdueshëm të përsosjes profesionale duhet të përbëhet nga 7 (shtatë) anëtarë aktivë të Odës (sipas nenit 15 paragrafi 1 i Statutit të Statutit të Odës), të cilët nuk janë në pension, nga të cilët të paktën 5 anëtarë të janë doktorë shkencash nga sfera. Secili nga anëtarët e trupit profesional mund të jetë anëtar i trupit profesional të maksimum dy kompanive ose shoqatave.

Në nenin 5 të Vendimit është përcaktuar se ai hyn në fuqi nga dita e miratimit.

Po ashtu, Komisioni për çështje profesionale stomatologjike si organ i Odës Stomatologjike të Maqedonisë, me Aktin nr. 17-271/1 të datës 19.02.2021, shpalli Thirrje publike për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale për periudhën 2021-2025.

Në thirrjen publike Komisioni theksoi se ka të bëjë me përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale të materies në fjalë, kushtet e përgjithshme dhe të veçanta për aplikantët dhe se thirrja publike publikohet në ueb faqen e Odës.

Gjegjësisht, Komisioni në thirrjen publike deklaroi se është publikuar në përputhje me Rregulloren dhe Vendimin, të drejtën për të marrë pjesë në thirrjen publike për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale e kanë shoqatat dhe shoqëritë stomatologjike që plotësojnë kushtet e përgjithshme dhe kushtet e veçanta të kësaj thirrjeje publike.

Si kushte të përgjithshme theksohen: të jetë i regjistruar si person juridik në Regjistrin Qendror, të dërgojnë statut, të ketë llogari transaksioni aktive dhe të zhblokuar, shoqëritë stomatologjike të kenë së paku 50 anëtarë dhe shoqatat stomatologjike të kenë së paku 20 anëtarë të cilët janë edhe anëtarë të Odës dhe të kenë organ profesional statutor për zbatimin e përsosjes së vazhdueshme profesionale.

Si kushte të veçanta në thirrjen publike theksohen: në 3 vitet e fundit të kenë organizuar në vazhdimësi të paktën 3 evente profesionale që nuk kanë pikë më të ulët se një event-simpozium profesional me pjesëmarrje të vendit, të dërgojnë kërkesë për aktvendim për zbatimin e përsosjes së vazhdueshme profesionale, i firmosur nga personi përgjegjës me dokumentacionin e plotë të përcaktuar në pikën 3 të thirrjes publike dhe kërkesa të paraqitet maksimumi në datën 30 mars 2021 pranë Odës Stomatologjike dhe si dëshmi kërkesës t'ia bashkangjesin llogarinë rrjedhese jo me te vjeter se 1 muaj, statut të vlefshëm të dërguar në Regjistrin Qendror, vërtetim për një llogari aktive nga Regjistri Qendror ose nga banka, dëshmi se kanë organizuar të paktën 3 evente profesionale në 3 vitet e fundit, deklaratë për themelimin e trupit profesionis statutor nga personi përgjegjës i aplikantit me dëshmi të bashkangjitur se anëtarët e trupit profesional janë anëtarë aktivë të Odës, nuk janë në pension, së paku 5 anëtarë janë doktorë shkencash nga sfera, deklaratë nga anëtarët e trupit profesional se nuk janë anëtarë të trupit profesional të më shumë se dy shoqërive ose shoqatave, listën e anëtarëve të shoqërisë/shoqatës, me emrin dhe mbiemrin dhe numrin e licencës së punës, deklaratë të vërtetuar në noter nga personi përgjegjës i aplikantit, që lista e anëtarëve të shoqërisë/shoqatës, me emër, mbiemër dhe numër të licencës për punë korrespondon me anëtarësinë aktuale, deklaratë e vërtetuar në noter nga personi përgjegjës i aplikantit që garanton saktësinë e të dhënave të përcaktuara në kërkesë dhe vërtetësinë e provave dhe shtojcave në kërkesë.

Komisioni për Çështje Profesionale Stomatologjike i Odës bën zgjedhjen e zbatuesve të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale në afat prej 15 ditësh nga dita e paraqitjes së kërkesës. Nëse Komisioni konstaton se dokumentacioni nuk është i plotë, do t'i kërkojë kërkuarit plotësimin e tij brenda 10 ditëve nga dita e marrjes së njoftimit dhe nëse kërkuari nuk vepron sipas njoftimit, kërkesa e paraqitur nuk do të merret në konsideratë.

Komisioni për çështje profesionale stomatologjike për përzgjedhjen e zbatuesve të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale merr vendim për përzgjedhjen e zbatuesve dhe zgjidhje të përshtatshme për kompanitë dhe shoqatat që plotësojnë kriteret për zbatues. Përzgjedhja e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale kryhet për një periudhë 4-vjeçare.

Me zbatuesit e përzgjedhur si organizatorë të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale, Oda lidh marrëveshje për rregullimin e të drejtave dhe detyrimeve reciproke. Kontrata përcakton në mënyrë të veçantë obligimet e organizatorit të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale, të drejtën e odës për të kontrolluar zbatimin dhe pasojat e zbatimit jo të duhur të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale.

Thirrja publike do të publikohet në ueb faqen e Odës.

Thirrja publike është shpallur nga Komisioni për Çështje Profesionale Stomatologjike dhe është nënshkruar nga kryetari i Komisionit. Thirrja publike është me numër 17-271/1 e datës 19.02.2021 dhe është shpallur në të njëjtën datë kur është marrë vendimi kontestues i lartpërmendur.

III

Sipas nenit 110, alinetë 1 dhe 2 të Kushtetutës, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Maqedonisë së Veriut vendos për pajtueshmërinë e ligjeve me Kushtetutën dhe për pajtueshmërinë e rregullave tjera dhe marrëveshjeve kolektive me Kushtetutën dhe ligjin.

Sipas nenit 39 të Kushtetutës, çdo qytetari i garantohet e drejta për kujdes shëndetësor. Qytetari ka të drejtën dhe detyrën të mbrojë dhe përmirësojë shëndetin e tij dhe të tjerëve.

Me nenin 51 të Kushtetutës përcaktohet se në Republikën e Maqedonisë së Veriut ligjet duhet të jenë në përputhje me Kushtetutën, ndërsa të gjitha rregullat tjera me Kushtetutë dhe ligj. Të gjithë janë të obliguar të respektojnë Kushtetutën dhe ligjet.

Ligji për kujdesin shëndetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 443/2012, 145/2012, 87/2013, 164/2013, 39/2014, 43/2014, 188/2014, 10/2015, 61/2015, 154/2015, 192/2015, 17/2016, 37/2016, 20/2019 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 101/2019, 153/2019, 180/2019, 275/2019, 77/2021, 122/2021, 178/2021, 150/2022, 236/2022, 199/2023, në nenin 1 është përcaktuar se objekt i rregullimit të këtij ligji janë çështjet që kanë të bëjnë me sistemin dhe organizimin e kujdesit shëndetësor dhe ushtrimin e veprimtarisë shëndetësore, të drejtat e garantuara dhe nevojat dhe interesat e përcaktuara të shtetit në sigurimin e kujdesit shëndetësor, objekteve shëndetësore,

punësimi, të drejtave dhe detyrave, përgjegjësisë, vlerësimi, përfundimi të marrëdhënies së punës, mbrojtjen dhe marrjen e vendimeve për të drejtat dhe obligimet e punonjësve shëndetësorë dhe bashkëpunëtorëve shëndetësorë, cilësinë dhe besueshmërinë në veprimtarinë shëndetësore, odat dhe shoqatat profesionale, reklamimin dhe shpalljen e veprimtarisë shëndetësore, kryerjen e veprimtarisë shëndetësore në kushte të jashtëzakonshme dhe mbikëqyrjen e kryerjes së veprimtarisë shëndetësore.

Në përputhje me dispozitat e këtij ligji, veprimtaria shëndetësore është veprimtari me interes publik dhe punonjësit shëndetësorë me arsim të lartë në fushën e mjekësisë, stomatologjisë dhe farmacisë (punonjësit shëndetësor me arsim të lartë) mund të kryejnë në mënyrë të pavarur shërbime shëndetësore duke përfunduar punën praktike, dhënien e provimit profesional dhe marrjen e licencës së punës, si dhe bashkëpunëtorët shëndetësorë me arsim të mesëm, të lartë dhe të lartë profesional pas kryerjes së punës praktike dhe dhënies së provimit profesional, siç shihet në nenin 115.

Në pajtim me nenin 123 paragrafët 1 dhe 2 të këtij ligji, dhënien, ripërtërirjen, vazhdimin dhe heqjen e licencës së punës së punonjësve shëndetësorë me arsim të lartë e bën Oda e Mjekëve, ajo Stomatologjike ose Farmaceutike me qëllim të përcaktimit aftësimi profesional të punëtorëve shëndetësorë për punë të pavarur, ndërsa licenca e punës lëshohet për një periudhë shtatëvjeçare.

Në pajtim me nenin 129 paragrafi 1 të këtij ligji, punonjësit shëndetësor me arsim të lartë mund t'i ripërtërihet licenca e punës nëse gjatë periudhës së vlefshmërisë së licencës, me përsosje të vazhdueshme profesionale, duke ndjekur të rejat në mjekësi, stomatologji, respektivisht farmaci dhe duke avancuar njohuritë e veta ka marrë numrin e duhur të pikëve dhe të paktën 60% gjatë kohës së vlefshmërisë së licencës së punës ka punuar në veprimtarinë për të cilën ka fituar licencën e punës.

Format e përsosjers së vazhdueshme profesionale, kriteret për shpërndarjen e formave, kriteret për përzgjedhjen e zbatuesve të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale dhe pikat nga paragrafi (1) i këtij neni i përcakton Oda e Mjekëve, Oda Stomatologjike, respektivisht Oda Farmaceutike me akt të përgjithshëm për të cilin jep pëlqim ministri i Shëndetësisë (paragrafi 4).

Me këtë ligj, në nenin 127 paragrafi 1, rregullohet gjithashtu se programi për aftësimin plotësues dhe verifikimin e njohurive dhe aftësive profesionale të punonjësve shëndetësorë me arsim të lartë, përbërja e komisionit të provimeve dhe mënyra e kryerjes së kontrollimit caktohet nga Oda e Mjekëve, Oda Stomatologjike, respektivisht Oda Farmaceutike me akt për të cilin ministri i Shëndetësisë jep pëlqim. Në pajtim me paragrafin 2, kontrollimin nga paragrafi (1) i këtij neni e kryen Oda e Mjekëve, Oda Stomatologjike ose Farmaceutike.

Pra, ligjvënësi me Ligjin për mbrojtje shëndetësore i ka rregulluar raportet e çështjes në fjalë, por synimi i tij me Ligjin është duke i dhënë autoritet publik Odës Stomatologjike në lidhje me veprimtarinë në fushën e stomatologjisë, që të miratojë programe dhe akte të

përgjithshme për të cilat ministri i Shëndetësisë është kompetent për t'i miratuar duke dhënë pëlqim ose të mos i miratojë sipas vlerësimit të atyre akteve të përgjithshme, në të cilat Oda Stomatologjike do të rregullojë materien komplekse në fushën e stomatologjisë për çështjet në përputhje me ligjin dhe në fushën e licencave për kryerjen e veprimtarisë. Prandaj, Oda Stomatologjike ka bazën ligjore për ushtrimin e kompetencave publike të përcaktuara me ligj.

Prandaj, Kuvendi i Odës Stomatologjike të Maqedonisë, në përputhje me nenin 129 të Ligjit për kujdesin shëndetësor, miratoi Rregulloren për format e përsosjes së vazhdueshme profesionale, kriteret për shpërndarjen e formularëve, kriteret për zgjedhjen e zbatuesve të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale dhe pikave të aftësimit të përsosjes së vazhdueshme profesionale për ripërtërirjen e licencës së punës për punonjësit e shëndetësisë me arsim të lartë në fushën e stomatologjisë. Kuvendi është organ i Odës Stomatologjike i cili miraton akte që dalin nga Ligji për mbrojtje shëndetësore, në pajtim me nenin 21 pika 21 të Statutit të Odës Stomatologjike të Maqedonisë.

Ministri i Shëndetësisë me aktet e datës 28.04.2017 dhe 26.08.2020 ka dhënë pëlqimin për Rregulloren dhe ndryshimet dhe plotësimet e saj.

Me dispozitat e Ligjit për mbrojtje shëndetësore, janë rregulluar statusi, organizimi dhe kompetencat e Odës Stomatologjike, e cila është person juridik i regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë së Veriut, ka kuvend, statut, këshill ekzekutiv, këshill mbikëqyrës dhe kryetar të odës. Lëshon, ripërtërin, vazhdon dhe heq licencën e punës, mban regjistrin e licencave dhe kryen mbikëqyrje eksperte mbi punën e institucioneve shëndetësore dhe punonjësve shëndetësorë dhe dy herë në vit paraqet raport për punët e dhënies, ripërtëritjes, vazhdimin dhe heqjes së licencave të punës në Ministrinë e Shëndetësisë. Në përputhje me ligjin, aktet e përgjithshme miratohen me pëlqimin e ministrit të Shëndetësisë, ndërsa mbikëqyrjen mbi punën e odës në kryerjen e autorizimit publik e kryejnë Ministria e Shëndetësisë dhe Inspektorati Shtetëror Sanitar dhe Shëndetësor.

Në nenin 266 të këtij ligji, ndër të tjera, është paraparë që punëtorët shëndetësorë nga specialitete të caktuara mund të anëtarësohen në shoqata profesionale në përbërje edhe të Shoqatës Stomatologjike të Maqedonisë dhe shoqatave tjera, me qëllim të monitorimit të arritjeve në degë të caktuara të stomatologjisë.

Sipas paragrafit 2 të këtij neni të Ligjit, Shoqata e Mjekëve të Maqedonisë, Shoqata Stomatologjike e Maqedonisë, Shoqata Farmaceutike e Maqedonisë dhe shoqatat tjera mjekësore, stomatologjike dhe farmaceutike, përmes shoqatave profesionale dhe shoqatave tjera profesionale, organizojnë forma të ndryshme të përsosjes profesionale të punëtorëve shëndetësorë, marrin pjesë në hartimin e udhëzimeve profesionale për punën e specialiteteve individuale dhe propozojnë masa për përmirësimin e punës profesionale të punonjësve shëndetësorë.

Nga sa më sipër, rezulton se:

- Oda Stomatologjike e Maqedonisë ka kompetenca publike të përcaktuara me ligj, veçanërisht në sferën e dhënies, vazhdimit, ripërtëritjes dhe heqjes së licencave të punës.
- Miraton programe për trajnime plotësuese dhe verifikimin e njohurive dhe aftësive profesionale të punonjësve shëndetësorë me arsim të lartë.
- Miraton akte të përgjithshme në pajtim me ligjin, për të cilat Ministri i Shëndetësisë jep pëlqim dhe në bazë të nenit 129 të Ligjit është miratuar edhe rregullorea e kontestuar.
- Neni 129 i Ligjit është bazë për miratimin e Rregullores me pëlqim të ministrit të Shëndetësisë, ku rregullohen edhe kriteret për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale dhe pikët, siç është përcaktuara me dispozitat e këtij neni të Ligjit.

Përsosja e vazhdueshme profesionale, e cila është kriter dhe kusht për licencën për punë për punonjës shëndetësor me arsim të lartë, nuk kontestohet nga parashtruesit e iniciativës, por si kontestuese theksohen të drejtat e subjekteve që mund ta zbatojnë të njëjtën gjë, pra sipas iniciativës zbatuesit e vetëm do të ishin vetëm shoqatat profesionale. Mirëpo, dispozitat e Ligjit për mbrojtje shëndetësore nuk përcaktojnë kompetencë ekskluzive të shoqatave profesionale për të qenë zbatues të përsosjes së vazhdueshme profesionale, ndërsa neni 266 i Ligjit nuk merret me çështjen e përsosjes së vazhdueshme profesionale, për këtë arsye Oda Stomatologjike, me dispozitat e Rregullores rregullon çështjet për të cilat Oda ka autorizime publike të dhëna me ligj, e ajo është çështja e përsosjes së vazhdueshme profesionale. Për dallim nga kjo, Ligji për mbrojtje shëndetësore me nenin 266 ka lejuar korniza të gjera për organizimin e formave të ndryshme të përsosjes së profesional të punëtorëve shëndetësorë të cilët mund t'i bashkangjiten Shoqatës Stomatologjike të Maqedonisë dhe shoqatave tjera stomatologjike, që është e përgjithshme në sferën e avancimit të punës profesionale.

Ligji për shoqata dhe fondacione ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 52/2010, 135/2011, 55/2016 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 238/22) në nenin 1 rregullon mënyrën, kushtet dhe procedurën për themelimin, regjistrimin dhe ndërprerjen e shoqatave, fondacioneve, aleancave, formave organizative të organizatave të huaja në Republikën e Maqedonisë, pronën të cilën disponojnë, mbikëqyrjen, ndryshimet statusore dhe statusin e organizatave me interes publik.

Nga dispozitat e këtij ligji rezulton se e drejta për bashkim të lirë ushtrohet nëpërmjet bashkimit në shoqata, fondacione, aleanca dhe forma organizative të organizatave të huaja (në tekstin e mëtejshëm: organizata) për realizimin e qëllimeve, veprimtarive dhe mbrojtjes së të drejtave, interesave dhe bindjeve të tyre në pajtueshmëri me Kushtetutën dhe ligjin, në pajtim me nenin 4 paragrafi 1; dy ose më shumë organizata mund të bashkohen së bashku në një aleancë ose formë tjetër shoqërimi që mund të fitojnë statusin e personit juridik me regjistrim në përputhje me këtë ligj dhe duke u bashkuar me organizatat nuk e humbasin statusin e personit juridik, sipas nenit 5; Shoqata mban regjistrin e anëtarëve dhe evidencën

e anëtarëve të organeve, shoqatat garantojnë anonimitetin e të dhënave personale të anëtarëve që e kanë kërkuar atë dhe të dhënat mbrohen në përputhje me rregullat për mbrojtjen e të dhënave personale dhe të informatave të klasifikuara, në përputhje me nenin 20 të Ligjit për shoqatat dhe fondacionet.

Ligji për shoqatat dhe fondacionet, si *lex generalis*, rregullon përgjithësisht çështjen e shoqatave dhe fondacioneve në rendin juridik të Republikës, në bazë të të cilit ligje të veçanta përcaktojnë format e veçanta të organizuara të shoqatave në lidhje me lëndën e rregullimit të atyre ligjeve me specifikat e kryerjes së punëve, si dhe të kompetencave të dhëna me autorizime publike.

Andaj, Oda Stomatologjike e Maqedonisë, në pajtim me Ligjin për mbrojtje shëndetësore dhe Ligjin për shoqatat dhe fondacionet, me dispozitat e Rregullores, i rregullon format e përsosjes së vazhdueshme profesionale që të njëjtën të munden ta zbatojnë jo vetëm shoqatat profesionale (dy forma të edukimit profesional) por dhe shoqëritë profesionale stomatologjike (të paktën dy forma të edukimit profesional) dhe institucionet e arsimit të lartë të akredituara (fakultetet stomatologjike) një formë e formimit profesional. Në atë procedurë është rregulluar që Komisioni i Odës, i themeluar për çështje profesionale stomatologjike, çdo vit kryen akreditimin e dy formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale për shoqatat profesionale stomatologjike dhe dy forma të përsosjes së vazhdueshme profesionale për shoqëritë profesionale stomatologjike dhe një formë për fakultetet stomatologjike të akredituara, për të cilat çështja e akreditimit tashmë është përmbushur nga fakti se fakulteti stomatologjik ka akreditim në momentin e themelimit. Njëkohësisht, përzgjedhja e zbatuesve të formave të përsosjes së vazhdueshme profesionale bëhet sipas kritereve, ndër të cilat shoqëritë stomatologjike duhet të kenë së paku 50 anëtarë të cilët janë njëkohësisht edhe anëtarë të Odës, ndërsa shoqatat stomatologjike të kenë së paku 20 anëtarë, të cilët janë edhe anëtarë të Odës, si dhe që t[kenë trupin tyre profesional të themeluar me statut për zbatimin e vazhdueshëm të zhvillimit profesional, në përputhje me dispozitat e Statutit të Odës.

Përsosja e vazhdueshme profesionale është lëndë e rregullimit me Rregullore, andaj Oda Stomatologjike i ka rregulluar çështjet e kësaj përmbajtje në Rregullore, gjegjësisht me Rregullore ka lejuar që çdo vit të akreditohen zbatuesit. Është gjithashtu e rëndësishme që kriteri për numrin e anëtarëve në shoqatat profesionale dhe shoqëritë profesionale që janë edhe anëtarë të Odës sipas dispozitave të Rregullores të mos u referohet kryesisht themeluesve të këtyre organizatave, në përputhje me Ligjin për shoqatat dhe fondacionet, por anëtarëve (në të cilat bëjnë pjesë edhe themeluesit), ndërsa Oda vendos kushtin që nëse një shoqatë apo shoqëri dëshiron të zbatojë një formë të përsosjes së vazhdueshme profesionale që do të vlerësohet me pikë në përputhje me Rregulloren, duhet të ketë anëtarë të Odës, që ndjek synimin e ligjvënësit që Oda Stomatologjike të kryejë punët në fushën e autorizimit publik në lidhje me licencat e punës që kanë të bëjnë me përsosjen e vazhdueshme profesionale.

Komisioni për çështje profesionale stomatologjike të Odës Stomatologjike të Maqedonisë, në bazë të dispozitave të Rregullores së tij të punës, në mbledhjen e mbajtur më 19.02.2021, e ka miratuar Vendimin për kriteret për zgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale, që kontestohet me iniciativë, për arsye se është akt i një organi të Odës dhe jo i një organi, respektivisht i Kuvendit të Odës dhe se vendos kriteret dhe nuk është kompetencë e Komisionit të krijojë kushte dhe kriteret për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale, paralelisht me Rregulloren. Nga ky aspekt, Gjykata vlerësoi se pretendimet në iniciativë janë të bazuara.

Duke pasur parasysh faktin se vendimi i kontestuar në përgjithësi i referohet një grupi të pacaktuar personash, në thelb është akt i përgjithshëm, i cili është miratuar nga Komisioni për Çështje Profesionale Stomatologjike, si trup i Odës, në bazë të dispozitave procedurale për punën e Komisionit. Pra, është fakt se akti i përgjithshëm, Vendimi, nuk është akt i Odës, përkatësisht i organit të tij-Kuvendit, dhe nuk bazohet në dispozitat e ligjit apo rregullat në fjalë. Me Vendimin, vetë Komisioni ka marrë kompetencë për të cilën nuk ka bazë ligjore për të rregulluar kriteret për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale, për çka në fakt Oda, në nivel të Kuvendit të Odës, ka kompetencë të rregullojnë këto çështje dhe për këtë qëllim miraton rregullore me pëlqim paraprak të ministrit të Shëndetësisë. Gjatë analizës së vendimit të kontestuar, i cili mban titullin “Vendimi për kriteret e përzgjedhjes së zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale”, del, ndër të tjera, se ky organ, si miratues i Vendimit, me dispozitat vendos rregulla dhe disa kriteret shtesë, me çka përcakton thirrjen publike për përzgjedhjen e zbatuesve, afatin për regjistrim, kohëzgjatjen e punëve zbatuese 2021-2025, pastaj përveç kriterëve nga Rregulloreja parashihet edhe përmbushja dhe plotësimi i një kriteri shtesë – kusht i posaçëm që duhet të plotësojnë aplikuesit për marrjen e vendimit për zbatimin e përsosje së vazhdueshme profesionale, e ai është që në tre vitet e fundit të kenë organizuar në vazhdimësi së paku tri ngjarje profesionale të cilat nuk kanë pikë më të ulët se një ngjarje profesionale – një simpozium me pjesëmarrje vendase, si dhe kriterin që duhet të kenë një organ profesional statutor për përsosje të vazhdueshme profesionale, që duhet të përbëhet nga shtatë anëtarë aktivë të Odës (veprimtaria lidhet me nenin 15 paragrafi 1 i Statutit të Odës) të cilët nuk janë në pension, nga të cilët të paktën pesë anëtarë janë doktorë shkencash të sferës, dhe secili nga anëtarët e trupit të ekspertëve mund të jetë anëtar i trupit ekspert në maksimum dy shoqata ose shoqëri.

Neni 15 paragrafi 1 i Statutit të Odës rregullon mënyrat se si ndërpritet anëtarësimi në Odë – heqja e përhershme e licencës në pajtim me ligjin, heqja e përkohshme e licencës gjatë kohëzgjatjes së kësaj mase në përputhje me ligjin, kërkesë për ndërprerjen e anëtarësimit, mospagesë të pajustificuar të anëtarësisë për më shumë se 12 muaj dhe vdekja e anëtarit të Odës. Me nenin 11 të Statutit rregullohet se anëtarësimi në Odë është e drejtë dhe obligim i të gjithë mjekëve të stomatologjisë të cilët kanë licencë të vlefshme për ushtrimin e profesionit të stomatologjisë ose kryerjen e punëve edukative dhe shkencore nga lëmia e stomatologjisë në territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në përputhje me rregullat

ligjore dhe nënligjore në fuqi, në sferën e mbrojtjes shëndetësore dhe të këtij statuti. Me nenin 12 përcaktohet se anëtarësimi në Odë mund të jetë vullnetar dhe me nder. Prandaj, është e pakontestueshme se anëtarësimi është një çështje e përcaktuar nga vetë Oda.

Duke qenë se vendimi i kontestuar i komisionit në fjalë nuk ka bazë ligjore, ky organ mori kompetencën për të rregulluar çështjet e kritereve në përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale dhe miratoi një akt të përgjithshëm jashtë Kuvendit të Odës për çështjet për të cilat Oda është kompetente, ndërsa paralelisht me Rregulloren e Kuvendit të Odës, ky komision ka rregulluar kriteret dhe kushtet për çështjet të cilat Oda mund t'i rregullojë vetëm me Rregullore, rezulton se vendimi i kontestuar është në kundërshtim me Ligjin për mbrojtje shëndetësore dhe mund të shtrohet çështja e përputhshmërisë së tij me ligjin.

Njëkohësisht, nga Komisioni për Çështje Profesionale Stomatologjike është miratuar edhe thirrja publike e kontestuar për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale për periudhën 2021-2025, e cila thirrje publike rezulton drejtpërdrejt nga vendimi i kontestuar i këtij komisioni dhe bazohet në Vendimin për të cilin nga analiza kushtetuese-juridike u ngrit dyshim për pajtueshmërinë e tij me ligjin dhe për ato arsye dhe për thirrjen publike të kontestuar, që është akt i përgjithshëm që ka për qëllim një numër të pacaktuar subjektesh, me të cilin vendosen kushte dhe kriteret në përputhje me vendimin e kontestuar mund të shprehen dyshime për respektimin e Ligjit për mbrojtje shëndetësore, i cili për dallim nga kjo vendosi të drejtën ekskluzive ligjore të Odës Stomatologjike me akt të përgjithshëm të miratuar pas pëlqimit paraprak të ministrit të Shëndetësisë, të rregullojë kriteret për përzgjedhjen e zbatuesve të përsosjes së vazhdueshme profesionale.

Konkretisht, thirrja publike e kontestuar dhe vendimi i kontestuar janë në thelb dy akte të përgjithshme të Komisionit, me të cilat rregullohen të drejtat, obligimet dhe marrëdhëniet e subjekteve në ligj për të cilat nuk është kompetent dhe nuk ka autoritet publik në pajtim me ligjin për miratimin e tyre, i cili rregullon materien në fjalë.

Me rastin e marrjes së një vendimi të tillë, është e rëndësishme të analizohet lidhja shkakësore ndërmjet neneve 70 dhe 73 të Rregullores së Gjykatës Kushtetuese. Nëse neni 70 i Rregullores përcakton se "Gjykata Kushtetuese miraton vendim kur vendos për esencën e e punës, përkatësisht: të anulojë ose të shfuqizojë ligjin dhe rregullat, programin dhe statutin e partisë politike ose aktin tjetër të përgjithshëm. Në nenin 73 të Rregullores së Punës jepen kriteret, përkatësisht rrethanat që gjykata duhet t'i ketë parasysh me rastin e përcaktimit të vendimit përfundimtar, sipas të cilave: "Me rastin e vendimmarrjes nëse ligji, rregulli apo akti i përgjithshëm do të anulohet apo shfuqizohet, Gjykata Kushtetuese do të marrë parasysh të gjitha rrethanat që kanë rëndësi për mbrojtjen e kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë, e veçanërisht peshën e shkeljes dhe natyrën dhe rëndësinë e saj për realizimin e lirive dhe të drejtave të qytetarëve ose për marrëdhëniet e krijuara në bazë të atyre akteve, sigurisë juridike dhe rrethanave të tjera me rëndësi për vendimmarrje".

Në rastin konkret, duke pasur parasysh rrethanat që Gjykata Kushtetuese ka punuar për një kohë të gjatë në përbërje jo të plotë dhe nuk ka mundur të marrë vendim me shumicë votash për iniciativën në fjalë, duke pasur parasysh edhe sundimin e së drejtës si vlerë themelore e rendit kushtetues dhe në suaza të kësaj vlere, veçanërisht të sigurisë juridike të qytetarëve, Gjykata vendosi ndërprerjen, por jo shfuqizimin e akteve të kontestuara.

IV

Nisur nga sa më sipër, Gjykata, me shumicë votash vendosi si në dispozitivin e këtij vendimi.

V

Ky vendim ka fuqi juridike nga dita e publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut“.

KRYETARE

e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Maqedonisë së Veriut,
Dobrilla Kacarska

[Dруги прописи и колективни договори](#), [Здруженија на граѓани](#), [Одлуки](#), [Оценување на уставност или законитост на општи акти](#), [Се укинува](#)